

Acesta este primul volum publicat al Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul” (ANIMV) care integrează lucrările prezentate în cadrul Conferinței Științifice *Intelligence și Cultura de Securitate 2022* (ICS2022). Scopul ICS2022 este de a oferi studenților un spațiu pentru dezbateri academice și promovare a rezultatelor obținute în demersurile de cercetare proprii.

Prezenta ediție a fost dedicată atât doctoranzilor, cât și studenților din cadrul programelor de studii de licență și master, iar domeniile de interes științific propuse au fost: intelligence, securitate națională, istorie și relații internaționale.

Realizarea Conferinței a fost posibilă prin implicarea doctoranzilor și a conducătorilor de doctorat din Școala Doctorală Informații și Securitate Națională a ANIMV. Așteptăm cu entuziasm următoarea ediție a Conferinței!

ISSN 2971-8139
ISSN-L 2971-8139

◆
INTELLIGENCE ȘI CULTURA DE SECURITATE

◆
CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ STUDENȚEASCĂ

INTELLIGENCE ȘI CULTURA DE SECURITATE

CONFERINȚA ȘTIINȚIFICĂ STUDENȚEASCĂ
VOLUM DE PROCEEDINGS

VOLUMUL 1
2022

Editura Academiei Naționale de Informații
„Mihai Viteazul”

INTELLIGENCE – O ABORDARE DIN PERSPECTIVĂ COMUNICAȚIONALĂ

Mădălina-Elena LUPU*

Abstract:

This article aims to analyze intelligence, a fundamental concept for national security, using a communication perspective. The article is structured in three sections, it begins by assigning a meaning to the intelligence product using some declassified documents as examples. It continues with highlighting the communication imperative between intelligence providers and decision makers in cases where the intelligence product proves to be not enough understood, not used enough in the decision-making process or not convincing enough for decision makers to act on it. Given these three cases, the article ends with a briefers' perspective regarding intelligence product communication to decision makers. The article shows that the intelligence product is a communication product and that, in various forms and in various approaches, it requires communication in relation to the decision makers. It also shows some elements that a briefer should give attention in order to succeed in communicating intelligence to decision makers, so that intelligence can be understood, in order to be convincing for decision makers and to be used in decision-making in the end.

Keywords: *intelligence, decision, communication, national security, intelligence providers, decision makers, briefing*

Introducere

Literatura de specialitate abundă de informații despre *intelligence*, din perspectiva unei activități, a unui produs și a unei organizații, de unde putem deduce gradul ridicat de interes pentru acest subiect de cercetare. Dacă unele dintre informații nu lasă loc interpretării, altele comportă discuție și nu pot fi ignorate. Focalizarea, în acest articol, pe abordarea *intelligence* dintr-o perspectivă comunicațională, se justifică prin faptul că, ocupă un loc central în activitatea de *intelligence*, în procesul decizional, precum și prin consecințele, pe care necomunicarea sau comunicarea deficitară a *intelligence* le poate produce la adresa securității naționale.

* Student-doctorand la Școala Doctorală Informații și Securitate Națională din cadrul Academiei Naționale de Intelligence „Mihai Viteazul”, e-mail: lupu.madalina@animv.eu

Dintre instituțiile care au atribuții în domeniul de securitate, organizațiile de *intelligence*, prin intermediul furnizării de *intelligence* decidenților politici îndeplinesc un rol de sprijin, în creșterea calității actului decizional, în particular și în implementarea politicii de securitate națională, în ansamblu. Dacă organizațiile de *intelligence* ar trebui să fie cel mai bine documentate, pentru a-și îndeplini această funcție de sprijin, atunci decidenții politici ar trebui să fie cel mai bine informați, în urma acestui proces de informare. George Maior (2013) aprecia că, informațiile pe care decidenții politici le acumulează, în mod natural, din poziția deținută, se impune a fi dublate de ceva mai valoros, care să le faciliteze și să le fundamenteze procesul de luare a deciziilor, respectiv de *cunoaștere*.

Pornind de la acest element cheie din procesul decizional, cunoașterea, ne propunem, în cadrul acestui demers de cercetare, să analizăm cunoașterea rezultată în urma activității de *intelligence*, din perspectivă comunicatională. Astfel, în prima parte, intenționăm să analizăm produsul de *intelligence* din perspectiva unui produs de comunicare, să continuăm cu analiza formelor de manifestare a eșecului comunicational și să finalizăm, cu investigarea unor experiențe directe ale *briefingurilor* cu decidenții politici. Din aceste experiențe, ne propunem să extragem care sunt elementele, care necesită atenție pentru *briefinguri*, în vederea eficientizării procesului de informare, proces care are la bază comunicarea.

Produsul de *intelligence* – o abordare din perspectivă comunicatională

În continuare, vom încerca să oferim un răspuns la ceea ce semnifică conceptul de *intelligence*, din perspectiva unui produs de *intelligence*. Produsul de *intelligence*, realizat de către organizațiile de *intelligence*, poate fi asociat unui produs de comunicare, fiind în esență, un mesaj căruia i-a fost atribuită o anumită semnificație, într-un anumit context, iar cuvintele care alcătuiesc mesajul sunt indecșii, pe care îi utilizăm în procesul de comunicare orală sau scrisă. Contextul realizării unui produs de *intelligence* are la bază cerințele decidenților politici de obținere a *intelligence*, iar semnificația acestuia este atribuită acelor informații, colectate într-o primă etapă, procesate și analizate ulterior, de către organizațiile de *intelligence*. Pentru a ilustra cele menționate mai sus, vom oferi un exemplu al unui produs de *intelligence*, care a fost declassificat în data de 25.02.2021, de către Avril Danica Haines, director al Comunității Naționale de Informații (SUA) și publicat în data de

26.02.2021, cu acordul administrației actualului președinte al Statelor Unite ale Americii, Joseph Robinette Biden, Jr. (Joe Biden).

(U) EXECUTIVE SUMMARY

(U) This report is provided by the ODNI. Questions should be directed to the NIO for Near East.

██████ We assess that Saudi Arabia's Crown Prince Muhammad bin Salman approved an operation in Istanbul, Turkey to capture or kill Saudi journalist Jamal Khashoggi.

- ██████ We base this assessment on the Crown Prince's control of decisionmaking in the Kingdom, the direct involvement of a key adviser and members of Muhammad bin Salman's protective detail in the operation, and the Crown Prince's support for using violent measures to silence dissidents abroad, including Khashoggi.
- ██████ Since 2017, the Crown Prince has had absolute control of the Kingdom's security and intelligence organizations, making it highly unlikely that Saudi officials would have carried out an operation of this nature without the Crown Prince's authorization.

Sursă foto: <https://www.nytimes.com/interactive/2021/02/26/us/report-jamal-khashoggi-killing.html>, accesat la data de 25.06.2021.

Mesajul acestui produs de intelligence se referă la aprobarea unei operațiuni, de către prințul moștenitor al Arabiei Saudite, Muhammad bin Salman, pe teritoriul Turciei, în orașul Istanbul, operațiune privind capturarea sau uciderea jurnalistului saudit Jamal Khashoggi. Acest produs de intelligence se referă la implicarea directă a unui consilier și a unor membri ai acestuia în operațiune, la sprijinul prințului saudit, pentru utilizarea unor măsuri violente împotriva disidenților din străinătate și la controlul absolut, pe care prințul moștenitor saudit îl deține asupra securității regatului Arabiei Saudite, precum și asupra organizațiilor de intelligence saudite.

Intelligence, în esență, este o formă de răspuns la întrebări curente, determinate, exacte, urgente și relevante pentru securitatea națională, precum: unde a avut loc evenimentul sau unde va avea loc? cine sunt persoanele, grupurile, organizațiile, instituțiile sau actorii statali implicați? care este nivelul acestora de implicare și care sunt interesele acestora? ce s-a întâmplat, de fapt? cum s-a desfășurat sau se va desfășura evenimentul? care au fost cauzele, care au fost factorii care au facilitat extinderea evenimentului sau care au redus impactul și care

sunt implicațiile posibile? Dacă întrebările sunt baza de debut, răspunsurile oferite la aceste întrebări sunt baza, pentru atribuirea unei semnificații datelor rezultate, precum și pentru realizarea mesajului. În continuare, vom oferi un exemplu de produs de intelligence descriptiv, unul explicativ și unul predictiv, care să ilustreze potențialele răspunsuri pe care un produs de intelligence le poate oferi la aceste întrebări.

Declassified and Approved
for Release, 10 April 2004

Bin Ladin Determined To Strike in US

Clandestine, foreign government, and media reports indicate Bin Ladin since 1997 has wanted to conduct terrorist attacks in the US. Bin Ladin implied in US television interviews in 1997 and 1998 that his followers would follow the example of World Trade Center bomber Ramzi Yousef and "bring the fighting to America."

After US missile strikes on his base in Afghanistan in 1998, Bin Ladin told followers he wanted to retaliate in Washington, according to a [REDACTED] service.

An Egyptian Islamic Jihad (EIJ) operative told an [REDACTED] service at the same time that Bin Ladin was planning to exploit the operative's access to the US to mount a terrorist strike.

Sursă foto: <https://rantt.com/trump-intelligence-and-the-post-9-11-presidency>, accesat la data de 25.06.2021.

Unde intenționa Osama bin Laden să inițieze atacuri teroriste? Pe teritoriul Statelor Unite ale Americii (SUA), mai exact în Washington. Cine sunt persoanele și actorii statali implicați? Osama bin Laden și adepții acestuia, iar actorii statali – Statele Unite ale Americii și Afghanistan, pe teritoriul căruia, reprezentanții SUA au avut intervenții militare și unde acesta își avea una dintre bazele de operare. Ce se comunică, de fapt? Că existau surse clandestine, din cadrul unor guverne străine și rapoarte media care indicau faptul, că Osama bin Laden intenționa, din anul 1977, să inițieze atacuri teroriste pe teritoriul Statelor Unite ale Americii.

Un exemplu al unei părți dintr-un produs de intelligence explicativ a fost identificat într-un raport, din anul 1971, declassificat și aflat în arhivele Agenției Centrale de Informații, referitor la Ierusalim, cel

mai mare oraș din Israel și cu cea mai profundă semnificație religioasă. Acest produs oferă unele dintre răspunsurile, pe care un produs de intelligence le poate oferi la întrebările menționate mai sus:

No Objection to Declassification in Part 2009/12/16 : LOC-HAK-11-6-30-9

SECRET

25X1

Israelis at Dome of the Rock Mosque

the US has agreed with Israel that the city should remain unified, it maintains that Jordan should also have a role and that the final status of the city should be determined by negotiations as part of a package settlement between Israel and Jordan. The US has also emphasized the need for arrangements to safeguard the interests of Christianity, Judaism, and Islam in Jerusalem and to guarantee free access for all to the city.

Sursă foto: <https://www.muckrock.com/news/archives/2017/dec/07/jerusalem-report/>, accesat la data de 10.07.2021

Cine sunt actorii statali implicați, principali și secundari? Statele Unite ale Americii și Israel, respectiv Regatul Hașemit al Iordaniei. Cum va fi stabilit statusul final al orașului Ierusalim și de către cine? Prin intermediul negocierilor dintre reprezentanții Israel și ai Regatului Hașemit al Iordaniei. Care sunt implicațiile, care prezintă importanță? Implicațiile se referă la protejarea celor trei religii, care îi conferă statutul Ierusalimului de oraș sfânt, respectiv creștină, iudaică și musulmană și la garantarea accesului liber la nivelul întregului oraș.

În ceea ce privește un exemplu al unui produs de intelligence predictiv, un exemplu pe care îl apreciem a fi relevant și care ar fi putut schimba, probabil, cursul istoriei și al omenirii, îl constituie intelligence-ul furnizat lui Ioseb Besarionis Dze Jugashvili (Iosif Vissarionovici Stalin), liderul Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste (URSS), în intervalul 1922-1953, atât de la organizațiile de intelligence americane sau britanice, dar și de la organizațiile interne sovietice privind atacarea URSS de către Germania, în data de 22 iunie 1941. Acest exemplu oferă răspunsuri clare, concise și relevante pentru securitatea URSS. Unde va

avea loc evenimentul? Pe teritoriul URSS. Cine sunt actorii statali implicați? Germania, URSS și aliații acestora. Când va avea loc atacul? La data de 22 iunie 1941.

Forme de manifestare a eșecului comunicațional

După realizarea unui produs de intelligence, indiferent de tipul acestuia, următoarea etapă o constituie diseminarea sau transmiterea acestuia către decidenții politici, în funcție de ariile de expertiză ale acestora. În această secțiune, vom analiza formele de manifestare a eșecului comunicațional, forme rezultate din procesul de comunicare, dintre reprezentanții intelligence-ului și decidenții politici. În ansamblul procesului de comunicare a intelligence-ului decidenților politici, care are la bază o tematică de interes similară, respectiv: asigurarea securității naționale, organizațiile de intelligence pot fi asociate cu emițătorul, canalul de comunicare poate fi telefonic, electronic sau în format fizic, produsul de intelligence rezultat poate fi asociat cu mesajul, iar decidenții politici pot fi asociați cu receptorul sau destinatarul mesajului.

În procesul de comunicare a intelligence-ului decidenților politici, Richard Betts (2007, p. 14) remarcă dificultatea, ca intelligence-ul să fie înțeles cu certitudine și utilizat în consecință de către aceștia. Acest grad de certitudine a înțelegerii intelligence-ului, nu poate fi obținut decât de la sursa emitentă, respectiv de la reprezentanții intelligence-ului și numai prin intermediul comunicării, cu mențiunea că emitentul, în general, este responsabil pentru ceea ce comunică, nu și pentru ceea ce este înțeles sau neînțeles. Această variabilă a certitudinii poate conduce la succes decizional, având la bază raționamentul, conform căruia, o înțelegere mai bună poate conduce la o decizie mai bună, însă, poate conduce și la eșec decizional, atunci când intelligence-ul nu este înțeles sau nu este utilizat corespunzător.

În ceea ce privește utilizarea intelligence-ului, John McLaughlin, fost director al Agenției Centrale de Informații, a împărțit decidenții politici în două categorii, respectiv: capabili să interpreteze și să utilizeze intelligence-ul și care nu dețin cunoștințele necesare sau nu-și manifestă voința în acest sens (George & Bruce, 2008). Dacă pentru cei din prima categorie, comunicarea cu reprezentanții intelligence-ului este facilă și eficientă, remarcăm că, pentru cei din cea de-a doua categorie comunicarea devine imperativă.

Există și anumite situații când produsul de intelligence este nu doar neînțeles sau neutilizat în procesul decizional, ci considerat a fi și

neconvingător, pentru decidenții politici, astfel încât, aceștia să acționeze în baza lui. În aceste situații, intelligence-ul rezultat și furnizat decidenților politici impune argumentare, precum și convingere cu privire la riscul generat la adresa securității naționale. În același timp implică și o asumare a responsabilității reprezentanților intelligence-ului, în cazul în care, intelligence-ul furnizat nu se va confirma. Un exemplu, în acest sens, îl constituie afirmația fostului consilier de securitate națională al SUA, Henry Kissinger, după cum urmează: „...*m-ai avertizat, dar nu m-ai convins*” (George & Kline, 2006, p. 188), ceea ce sugerează că, impune mai mult decât o comunicare scrisă a mesajului, ci trebuie dublată de comunicarea orală, precum și de abilitatea de persuasiune a reprezentanților intelligence-ului, pe de o parte și de abilitatea de ascultare și deschidere a decidenților politici, pe de altă parte.

Există posibilitatea ca în anumite cazuri, de persuadare a decidenților politici, să existe și o implicare interesată a reprezentanților intelligence-ului. În aceste cazuri, poate fi afectată nu doar decizia de securitate națională, dar și independența și credibilitatea intelligence-ului, alături de profesionalismul reprezentanților intelligence. Mai mult decât atât, acest precedent poate influența relația decidenților politici cu reprezentanții intelligence-ului în viitor și, în mod indirect, poate afecta și raportul dintre intelligence și deciziile de securitate națională.

Drept urmare, pentru reprezentanții organizațiilor de intelligence existența unui echilibru, între determinarea luării unor decizii și persuasiunea nelegitimă, din punct de vedere deontologic, devine imperativă. În acest context, reprezentanții intelligence-ului ar trebui să identifice *granița*, între a oferi perspective echilibrate de abordare a unei anumite situații și între eliminarea posibilității ca oferirea acestor perspective, să pară sau să fie favorizată de către intelligence. Apreciem că, acest lucru se poate realiza prin măsuri, precum: conștientizarea bias-urilor, care pot influența produsul de intelligence rezultat, raportarea a ceea ce a rezultat la dovezi și la raționamente, bazate pe logică, utilizarea unor mecanisme de dublu control, care să confirme rezultatul, orientarea către interesul național și nu către cel personal și existența unor sancțiuni, în cazul în care, perspectivele sunt favorizate de către intelligence.

Abordând aceste posibile cazuri, din mai multe perspective, putem afirma că, responsabilitatea revine organizațiilor de intelligence, atunci când, acestea au avertizat decidenții politici, dar nu i-au convins și drept urmare, nu s-a acționat în baza intelligence-ului (inacțiunea decidenților politici americani cu privire la apariția iminentă a unei

pandemii, exemplu ilustrat în continuare) și în cazul în care, i-au convins, însă, amenințarea nu s-a confirmat (Irak, 2003). Există și un al treilea scenariu, respectiv atunci când, organizațiile de intelligence nu reușesc să anticipeze amenințările la adresa securității naționale și decidenții politici sunt luați prin surprindere (11 septembrie 2001, 11 martie 2004 – Madrid, 7 iulie 2005 – Londra, Războiul de Yom Kippur – 1973), scenariu în care, funcția de anticipare revine organizațiilor de intelligence, deci și responsabilitatea eșecului revine tot acestora.

Un caz ilustrativ, care a presupus avertizarea timpurie a decidenților politici americani, dar și inacțiunea acestora în baza avertizărilor, se referă la intelligence-ul furnizat privind apariția iminentă a unei pandemii, apreciat de către Ana Maria Lankford, Derrick Storzieri, Joseph Fitsanakis, în articolul *Spies and the Virus: The COVID-19 Pandemic and Intelligence Communication in the United States*, dar și de reprezentanți ai Comunității de Intelligence din SUA, ca fiind: „o disfuncționalitate critică” (2020), disfuncționalitate identificată în procesul de comunicare strategică, dintre cei doi actori. Cercetarea efectuată, de către cei trei autori, sugerează crearea de către Comunitatea de Intelligence a unui nou flux de comunicare, care să fie destinat provocărilor majore la adresa securității naționale.

Un caz sugestiv, pentru convingerea decidenților politici asupra unei amenințări care nu s-a confirmat, îl constituie *presupusa* prezență a armelor de distrugere în masă pe teritoriul Irakului. Acest caz nu a generat doar prejudicii de ordin uman, material, de imagine și de credibilitate, ci a și vulnerabilizat securitatea națională a Statelor Unite ale Americii și pe cea internațională, ca urmare a prezenței militare nejustificate pe teritoriul altui stat.

Exemple ilustrative, pentru neanticiparea unei amenințări la adresa securității naționale, care au surprins decidenții politici, care nu au oferit posibilitatea prevenirii amenințării și care au demonstrat vulnerabilitatea securității naționale, se regăsesc în atacurile teroriste din 11 septembrie 2001, de pe teritoriul SUA, atentatele din 11 martie 2004, de la Madrid sau atentatele din 7 iulie 2005, de la Londra, în timp ce, în Israel, Războiul de Yom Kippur, din anul 1973, a reprezentat un atac neașteptat, într-o zi cu semnificație religioasă profundă pentru poporul evreu. Dacă, pentru Israel repelierea și victoria a fost imediată, pentru Statele Unite ale Americii efectele s-au extins pe durata a aproximativ 20 de ani de luptă împotriva terorismului.

Având la bază exemplele de mai sus, generăm următoarea întrebare: în momentul comunicării intelligence-ului decidenților

politici, este predată și responsabilitatea intelligence acestora? Este relevant de delimitat faptul că, responsabilitatea le revine decidenților politici, doar în ceea ce privește utilizarea sau neutilizarea intelligence-ului în procesul decizional. Referitor la intelligence-ul rezultat, responsabilitatea îi revine sursei emitente, respectiv a organizațiilor de intelligence, responsabilitate care, de cele mai multe ori a fost evidențiată în cazul unor eșecuri ale decidenților politici, în atingerea unor obiective ale politicii externe.

Richard Betts aprecia că, *„numai cunoașterea adevărului poate servi decizia politică”* (2007, p. 17), apreciere care generează următoarea întrebare legitimă: în ce măsură poate fi considerat intelligence-ul, ca fiind adevăr și în ce măsură poate acesta contribui la decizie? În oferirea unui răspuns la prima întrebare, trebuie să pornim de la premisa că, intelligence-ul poate fi o înțelegere parțială, în baza a ceea ce a fost obținut până la momentul respectiv, se poate dovedi a fi incomplet, atunci când, nu au fost obținute toate informațiile necesare până la momentul deciziei sau se poate dovedi, în egală măsură și în mod inevitabil, a fi eronat. Eroarea intelligence-ului poate fi explicată ca urmare a limitărilor inerente, atât de ordin uman, cât și tehnologic, precum și ca urmare a imposibilității existenței unui grad maxim de certitudine. Prin analogie, și deciziei îi pot fi atribuite aceste posibilități.

Intelligence-ul poate acționa până într-un anumit punct, respectiv până la informarea decidenților politici. George Tenet specifica, că *„nu m-am opus deciziei președintelui (SUA) de a invada Irakul, deoarece astfel de decizii aparțin în mod corespunzător decidenților politici, și nu oficialilor de intelligence”* (Tenet & Harlow , 2007), delimitând astfel, limitele intelligence-ului de atribuțiile decizionale. Afirmția lui George Tenet generează întrebarea, dacă decidenții politici ar trebui să ia astfel de decizii, cu sau fără aportul intelligence-ului. În caz afirmativ, apreciem că, activitatea și existența organizațiilor de intelligence nu s-ar mai justifica în formatul existent.

Decidenții politici au posibilitatea să asculte și să ia în considerare ceea ce le este transmis, să asculte și să nu accepte rezultatul obținut, să asculte din obligație și să ignore mesajul transmis, să asculte și să solicite un alt produs de intelligence, precum și posibilitatea să nu asculte versiunea organizațiilor specializate. Există posibilitatea ca, deciziile să fie luate cu sprijinul intelligence-ului, fără sprijinul intelligence-ului, în cazurile în care intelligence-ul nu există, în care este inutil, este tardiv sau nu este credibil, precum și în antiteză cu ceea ce indică intelligence-ul. De asemenea, există posibilitatea ca, decidenții politici să-și fundamenteze

deciziile și din comunicarea cu aliații și cu partenerii strategici, comunicare care, poate avea ca fundament la rândul ei intelligence, din realizarea unor analize proprii sau realizate de către personalul din subordine, precum și din sursele deschise, care pot contribui la realizarea unei imagini de ansamblu.

Arthur Hulnick (Phythian, 2013, pg. 154-155) argumenta că, nu există un indicator exact al influenței intelligence-ului și, mai mult decât atât, afirma că, unele studii confirmă că majoritatea deciziilor nu implică intelligence, decât într-o măsură redusă. Autorul indica, în acest sens, factori precum agenda politică proprie a decidenților politici, presiunile exercitate asupra acestora, de către anumite grupuri de interese sau gradul redus de cunoaștere al acestora, cu privire la cunoștințele deținute în domeniul internațional, factori care, pot avea influențe atât asupra decidenților politici, cât și asupra deciziilor de securitate națională.

În cadrul procesului de comunicare dintre reprezentanții intelligence-ului și decidenții politici, Richard Betts (2007, pg. 14, 70) avertiza asupra faptului că, procesul complex de guvernare poate influența ajungerea *mesajului la destinatar*, precum și păstrarea sensului de bază al intelligence. Autorul exemplifica că, deținerea unei poziții cât mai înalte în ierarhie atrage după sine un grad mai mare de responsabilitate, mai multe probleme de manageriat și mai mult timp pentru exercitarea atribuțiilor formale și informale, de unde putem deduce că aceste aspecte organizatorice și temporale pot afecta timpul care ar trebui alocat intelligence. Un exemplu ilustrativ al complexității îl reprezintă Comunitatea de Intelligence a Statelor Unite ale Americii, care este cea mai mare din lume, fiind formată din șaptesprezece organizații. *Apreciem că, pe măsură ce sunt prezenți mai mulți factori exteriori și interiori în procesul decizional, cu atât rămâne mai puțin spațiu și timp pentru intelligence în actul decizional.*

Apreciem că, atunci când decidenții politici nu acordă atenție și timp pentru intelligence-ul furnizat, date fiind condițiile de complexitate a exercitării atribuțiilor și a presiunii timpului, această decizie în sine comunică gradul lipsit de importanță, pe care decidenții politici îl acordă componentei intelligence în procesul decizional. Dincolo de mesajul transmis al unei decizii, decizia în sine este o formă de comunicare și o formă de răspuns la o anumită situație. Deciziile privind securitatea națională pot fi mai mult decât o poziție asumată sau neasumată a unui lider sau a unui stat. Acestea pot fi și o formă de comunicare, cu privire la tipul de putere și nivelul de resurse deținut, la gradul de atenție

acordat respectivei problematice, la gradul de încredere avut în aliați și în partenerii strategici, la intențiile predictibile ale statului, respectiv și la raportul dintre intelligence și decizie, atunci când, deciziile de securitate națională sunt *o reflecție* sau *o oglindă* a intelligence-ului.

Dacă în prima parte a cercetării am analizat produsul de intelligence, din perspectiva unui produs de comunicare, în cea de-a doua parte am arătat trei contexte care determină comunicarea dintre reprezentanții intelligence și decidenții politici, respectiv atunci când conținutul acestuia nu este neînțeles, atunci când nu este utilizat de către decidenții politici, respectiv atunci când nu este suficient de convingător, astfel încât, să determine decizie în baza lui. În continuare, vom investiga cercetări rezultate în urma unor experiențe directe și a unor discuții aplicate ale *briefingurilor* cu decidenții politici, deoarece apreciem că, acestea ar putea avea aplicabilitate și în alte state și ar putea avea rezultate directe, în facilitarea comunicării dintre *brieferi* și decidenții politici. În acest ultim demers al cercetării, pornim de la premisa că, *briefingul reprezintă cea mai eficientă modalitate de informare a decidenților politici*.

Comunicarea produsului de intelligence – o abordare din perspectiva *briefing-urilor*

În această secțiune vom aborda comunicarea produsului de intelligence, din perspectiva *briefingurilor*, deoarece *briefingul*, spre deosebire de alte forme de diseminare a intelligence (comunicare scrisă, comunicare telefonică), permite interacțiunea dintre *briefing-ur*, ca reprezentant al organizațiilor de intelligence și decident politic, din perspectiva unui beneficiar al intelligence. În cartea *The President's Book of Secrets. The Untold Story of Intelligence Briefings to America's Presidents from Kennedy to Obama*, David Priess (2016, p. 506) aprecia că, informarea în acest format prezintă mai multe avantaje decât dezavantaje, dintre care, menționa adresarea unor întrebări clarificatoare privind presupunerile și gradul de încredere în concluziile rezultate, abordarea unor evaluări alternative sau solicitarea unor date suplimentare.

Briefingul reprezintă modalitatea prin care, cunoașterea obținută de către organizațiile de intelligence este comunicată decidenților politici, iar *briefing-ur* este persoană desemnată de către organizațiile de intelligence și agreată de către decidenții politici, în vederea îndeplinirii acestui rol de informare. Relația *briefing-ur* cu decidenții politici reprezintă doar o componentă a relației, în ansamblu dintre organizațiile

de intelligence și cele guvernamentale. Este o relație strategică, deoarece vizează securitatea națională, o relație organizațională, deoarece reprezintă poziția oficială a organizației de intelligence și o relație interpersonală, deoarece vizează interacțiunea cu decidentul politic.

Adrian Wolfberg (2017), în articolul *Managing the Relationship between Intelligence and the Policymaker* a efectuat o cercetare bazată pe metoda interviului, care a avut ca subiecți paisprezece *brieferi* din Statele Unite ale Americii și, ca temă de cercetare, relația dintre reprezentanții intelligence și decidenții politici. Deși, nu este precizată limitarea acestei cercetări, putem afirma că, *briefer*-ii au exprimat doar anumite aspecte cu caracter general, care au fost permise în cadrul acestui demers, având în vedere caracterul secret al activității de intelligence.

Independent de această limitare, cercetarea efectuată de către Adrian Wolfberg își dovedește relevanța, ca urmare a experienței directe a *briefer*-ilor intervievați cu decidenții politici. Din această cercetare a rezultat că, pentru eficientizarea informării, *brieferii* trebuie să acorde atenție numărului de subiecte prezentate, gradului de evidențiere a acestora, precum și duratei exprimării. În ceea ce privește decidenții politici, a fost remarcat faptul că, gradul de atenție pe care aceștia îl acordă, precum și durata timpului pe care o alocă anumitor tematici, pot determina care este aria care prezintă interes pentru aceștia.

În cadrul relaționării dintre *brieferi* și decidenți, din cercetare au existat situații în care, decidenții politici au întrebat care este poziția oficială a organizației de intelligence, pentru a lua în considerare și alte opinii față de cele oferite de personalul din subordine. De asemenea, aceștia au manifestat interes pentru sursa de proveniență a intelligence-ului, pentru a le confirma gradul de încredere pe care îl pot avea în acesta, de unde putem deduce gradul acestora, relativ, de cunoaștere a activității de intelligence, precum și aplicarea scepticismului cu privire la intelligence-ul furnizat.

Din această cercetare a rezultat și necesitatea detectării stării de spirit a decidentului politic și acționarea *briefer*-ului, la începutul și pe durata informării în funcție de aceasta, pentru a eficientiza sesiunea de informare. De asemenea, a reieșit faptul că pe durata informării, *briefer*-ii se confruntă cu două dificultăți simultane, cu provocarea de a răspunde cu un grad mulțumitor întrebărilor adresate de către decidenții politici, precum și cu interpretarea comportamentului nonverbal al decidentului politic, manifestat prin diferite gesturi, prin poziția corpului adoptată sau prin anumite ticuri sau expresii faciale pe care le manifestă. Această interpretare nonverbală devine esențială, în situațiile în care, dialogul

este scurt și în situațiile în care, interpretarea dobândește valoarea de singura sursă de feedback, în lipsa oferirii unui feedback oral sau scris de către decidentul politic.

Un alt element relevant evidențiat în cercetare, se referă la intrarea într-un conflict a *briefier*-ilor, între păstrarea încrederii pe care le-o acordă decidenții politici și loialitatea pe care trebuie să o păstreze față de organizația de intelligence din care fac parte, atribute de încredere și de loialitate, care trebuie dovedite simultan și în mod permanent pe durata relației. Apreciem că, în cazul în care trădează încrederea decidenților politici, aceștia riscă nu doar să nu mai desfășoare această activitate, dar și să periclitizeze relația per ansamblu, dintre decidenții politici și organizațiile de intelligence, relație care reprezintă accesul intelligence-ului la decidenții politici și care, poate vulnerabiliza securitatea națională prin limitarea acestui acces. În cazul în care nu respectă loialitatea instituției, aceștia riscă încetarea activității în domeniul intelligence, astfel că, *briefier*-ul este captiv în această dualitate și supus acestei potențiale presiuni.

Nu în ultimul rând, a fost identificat riscul creării unei relații interpersonale între cei doi actori, pe durata informării și drept urmare, decidentul politic să fie perceput, din punct de vedere social, ca o persoană și nu doar ca o poziție de autoritate. Raportarea la această poziție de autoritate prezintă avantajul de a crea acea *distanță*, între profesional și personal, care este atât de necesară construirii unei relații profesionale, în detrimentul unei relații personale care afectează obiectivitatea și întregul proces decizional.

În procesul informării, *briefierii* se confruntă cu dificultatea de a practica un tip de comunicare oficială și de a nu stabili o relație interpersonală cu decidenții politici, având la bază faptul că, poziția exprimată de către aceștia ar trebui să aparțină organizației de intelligence pe care o reprezintă, și nu a propriei persoane. Această recomandare, are la bază faptul că, *briefier*-ul este reprezentant al unei organizații de intelligence și este desemnat să comunice decidenților politici o poziție agreată și asumată de către organizația respectivă, nefiind o persoană independentă, care se reprezintă pe sine și care își poate exprima punctul de vedere, în procesul de informare a decidenților politici.

Remarcăm că, *briefier*-ul, auxiliar expertizei intelligence pe care trebuie să o dețină și care îl califică în această calitate, trebuie să dețină și anumite calități, care să eficientizeze procesul de informare a decidenților politici. Într-o primă etapă, *briefierii* trebuie să aibă

abilitatea de a detecta starea de spirit a decidentului politic și de a acționa în funcție de aceasta. În timpul informării, *briefier*-ul trebuie să-și gestioneze emoțiile, să aibă prezență de spirit, să se calibreze în exprimare și să ofere răspunsuri clare, exacte, oficiale și convingătoare la întrebările interlocutorului în condiții de presiune. În același timp, aceștia trebuie să aibă atenție distributivă, să interpreteze comportamentul nonverbal al decidentului politic, să dea dovadă de încredere și loialitate și să respecte bariera dintre personal și profesional. La aceste calități rezultate din cercetare, putem adăuga și calități, precum: prezență personală, carismă, încredere în sine, curaj, responsabilitate sau profesionalism.

Concluzii

În acest demers am arătat, că produsul de intelligence este un produs de comunicare și că acesta, sub diverse forme și în diverse abordări, precum: atunci când conținutul acestuia nu este neînțeles, atunci când nu este utilizat de către decidenții politici în procesul decizional, respectiv atunci când nu este suficient de convingător, astfel încât, să determine decizie în baza lui, acesta necesită comunicare în relaționarea cu decidenții politici. Nu trebuie omis faptul că, atributul secret al activității de intelligence reduce foarte mult din ceea ce comunică intelligence-ul, însă, produsul rezultat de intelligence rămâne un produs de comunicare, cu mențiunea că, nu poate fi cunoscut decât de către persoanele care au fost abilitate în acest sens.

În ceea ce privește elementele cărora ar trebui să le acorde atenție *briefier*-ii, astfel încât, să fie eficientizat procesul de comunicare a intelligence-ului rezultat decidenților politici, au reținut atenția următoarele: numărul de subiecte prezentate, gradul de evidențiere a subiectelor care fac obiectul informării, durata exprimării sau elementele care indică, în mod indirect, tematica de interes a decidenților politici. Au mai rezultat anumite calități, pe care ar trebui să le dețină sau să le dobândească un *briefier* în relaționarea cu decidentul politic, respectiv: detectarea stării de spirit a interlocutorului, calibrare în exprimare pe durata informării, prezență de spirit, acționarea sub presiune, oferirea unor răspunsuri clare, exacte, oficiale și convingătoare, gestionarea emoțiilor, atenție distributivă, interpretarea comportamentului nonverbal, deducție, încredere, loialitate și respectarea barierei dintre personal și profesional.

Bibliografie:

Cărți:

1. Betts, R. (2007). *„Enemies of Intelligence. Knowledge and Power in American National Security”*. New York: Columbia University Press.
2. George, R., & Bruce, J. (2008). *„Analyzing Intelligence. Origins, Obstacles, and Innovations”*. Washington, D.C: Georgetown University Press.
3. George, R., & Kline, R. (2006). *„Intelligence and the National Security Strategist: Enduring Issues and Challenges”*. USA: Rowman & Littlefield Publishers, Inc.
4. Gill, P., & Pythian, M. (2018). *Intelligence in an Insecure World* (Third Edition ed.). Cambridge, UK, Medford, MA: Polity Press.
5. Lankford, A. M., Storzieri, D., & Fitsanakis, J. (2020, Decembrie 03). „Spies and the Virus: The COVID-19 Pandemic and Intelligence Communication in the United States”. *Frontiers in Communication*. doi:<https://doi.org/10.3389/fcomm.2020.582245>
6. Maior, G. C., & Nițu, I. (2013). *„Ars Analytica. Provocări și tendințe în analiza de intelligence”*. București: Rao.
7. Pythian, M. (2013). *„Understanding the Intelligence Cycle”*. USA, Canada: Routledge.
8. Priess, D. (2016). *„The President’s Book of Secrets. The Untold Story of Intelligence Briefings to America’s Presidents from Kennedy to Obama”*. New York: Public Affairs.
9. Tenet, G., & Harlow, B. (2007). *„At the CENTER of the STORM. My Years at the CIA”*. New York: HarperCollins.
10. Wolfberg, A. (2017). „Managing the Relationship between Intelligence and the Policymaker”. *Political Science Quarterly* 132(2), 225-258. doi:10.1002/polq.12616

Site-uri:

1. <https://www.nytimes.com/interactive/2021/02/26/us/report-jamal-khashoggi-killing.html>, accesat la data de 25.06.2021.
2. <https://rantt.com/trump-intelligence-and-the-post-9-11-presidency>, accesat la data de 25.06.2021
3. <https://www.muckrock.com/news/archives/2017/dec/07/jerusalem-report/>, accesat la data de 10.07.2021